COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 30.9.2024
COM(2024) 424 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind punerea în aplicare a facilității de împrumut pentru sectorul public din cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă pentru 2024, astfel cum se prevede la articolul 16 din Regulamentul (UE) 2021/1229

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind punerea în aplicare a facilității de împrumut pentru sectorul public din cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă pentru 2024, astfel cum se prevede la articolul 16 din Regulamentul (UE) 2021/1229

1. INTRODUCERE

În ianuarie 2020, Comisia a anunțat Mecanismul pentru o tranziție justă, ca parte a Planului de investiții al Pactului verde european[1], pentru a se asigura că nicio persoană și nicio regiune nu sunt lăsate în urmă în tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic. Mecanismul pentru o tranziție justă este format din trei piloni: primul pilon este Fondul pentru o tranziție justă, al doilea pilon este o schemă specială pentru o tranziție justă în cadrul InvestEU, iar al treilea pilon este facilitatea de împrumut pentru sectorul public („facilitatea”; FISP)[2].

Prezentul raport anual vizează cel de-al treilea pilon și urmărește să furnizeze informații cu privire la progresele înregistrate până în prezent în punerea în aplicare a facilității. Prezentul raport este cumulativ de la începerea punerii în aplicare a facilității până la 30 iulie 2024. Perioada rămasă din anul 2024 va fi abordată în următorul raport în conformitate cu obligațiile de raportare privind FISP (a se vedea detaliile din secțiunea 1.2).

1.1. Cadrul juridic și bugetar al facilității de împrumut pentru sectorul public din cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă

Obiectivul general al facilității este de a aborda provocările sociale, economice și de mediu grave care decurg din tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic[3], în beneficiul teritoriilor Uniunii identificate în planurile teritoriale pentru o tranziție justă (PTTJ)[4].

Obiectivul specific al facilității este de a mobiliza investițiile din sectorul public care răspund nevoilor de dezvoltare ale teritoriilor identificate în PTTJ. Această mobilizare se realizează prin facilitarea finanțării proiectelor care nu generează un flux suficient de venituri pentru a acoperi costurile investiției, evitându-se astfel excluderea sprijinului potențial și a investițiilor din resurse alternative. Sprijinul este disponibil pentru o gamă largă de investiții[5].

Regulamentul FISP prevede un buget maxim total de 1,525 miliarde EUR reprezentând sprijin din partea Uniunii pentru componenta de grant a facilității (inclusiv asistență tehnică și consultanță). În februarie 2024, Parlamentul European a aprobat, iar Consiliul a convenit în unanimitate asupra revizuirii la jumătatea perioadei a plafoanelor de cheltuieli din cadrul financiar multianual (CFM), în urma propunerii Comisiei din iunie 2023. Acordul la care s-a ajuns cu privire la revizuirea la jumătatea perioadei a CFM reflectă importanța dotării bugetului UE cu mijloacele necesare pentru a continua realizarea priorităților pentru Europa și pentru partenerii noștri, fapt subliniat în cadrul principalelor propuneri sectoriale. În acest context, s-a decis o redistribuire a unui cuantum total

---

1 Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Planul de investiții pentru o Europă durabilă – Planul de investiții din cadrul Pactului ecologic european – COM(2020) 21 final, 14.1.2020.

2 Regulamentul (UE) 2021/1229 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iulie 2021 privind facilitatea de împrumut pentru sectorul public din cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă (JO L 274, 30.7.2021).

3 Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 („Legea europeană a climei”) (JO L 243, 9.7.2021).

4 Astfel cum sunt definite la articolul 11 din Regulamentul (UE) 2021/1056 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului pentru o tranziție justă (JO L 231, 30.6.2021).

5 A se vedea considerentul 6 din Regulamentul (UE) 2021/1229.

de 1,1 miliarde EUR din cadrul componentelor de gestiune directă și indirectă ale fondurilor PAC și ale politicii de coeziune. În consecință, bugetul pentru FISP a fost redus cu 150 de milioane EUR. După aceste redistribuiri, bugetul maxim disponibil pentru FISP este de 1,375 miliarde EUR.

În cadrul facilității, împrumuturile acordate de Banca Europeană de Investiții în calitate de partener financiar sunt combinate cu granturi acordate de Uniune pentru sprijinirea cu resurse a proiectelor prezentate de entitățile din sectorul public. Banca Europeană de Investiții (BEI) va pune la dispoziție o sumă cuprinsă între aproximativ 6 miliarde și 8 miliarde EUR pentru componenta de împrumut a facilității.

Pe lângă BEI, Comisia colaborează îndeaproape cu Agenția Executivă Europeană pentru Climă, Infrastructură și Mediu (CINEA) în ceea ce privește punerea în aplicare a facilității. CINEA este responsabilă pentru aspectele bugetare, juridice, financiare și operaționale ale punerii în aplicare a granturilor, în timp ce Comisia rămâne pe deplin responsabilă pentru toate aspectele de politică.

1.2. Domeniul de aplicare al Raportului din 2024 privind punerea în aplicare a facilității

În conformitate cu articolul 16 alineatul (3) din Regulamentul FISP, „*până la data de 31 octombrie a fiecărui an calendaristic, începând cu 2022, Comisia prezintă un raport privind punerea în aplicare a facilității. Respectivul raport furnizează informații cu privire la nivelul de punere în aplicare a facilității în ceea ce privește obiectivele, condițiile și indicatorii săi de performanță*."

Rapoartele anterioare au fost publicate la 7 februarie 2023 și la 21 noiembrie 2023.

Prezentul raport oferă informații cu privire la (i) rezultatele primei cereri de propuneri din cadrul FISP pentru cele șase termene de transmitere a propunerilor, inclusiv a propunerilor de proiecte potențiale, (ii) activitățile de asistență tehnică, (iii) activitățile de comunicare, (iv) progresele înregistrate, inclusiv provocările și punctele forte ale facilității și (v) etapele următoare.

2. PUNEREA ÎN APLICARE A FACILITĂȚII

2.1. Rezultatele primei cereri de propuneri din cadrul FISP după șase termene de transmitere a propunerilor

De la data publicării raportului anterior privind punerea în aplicare a FISP s-au scurs trei termene de transmitere a propunerilor pentru cererile de propuneri din cadrul facilității. Au fost transmise 29 de propuneri pentru aceste trei termene, dintre care comitetul de evaluare a selectat 13 propuneri pentru finanțare. Împrumuturile pentru unele dintre aceste propuneri sunt în curs de aprobare[6] (a se vedea tabelul 1). Potrivit informațiilor furnizate, cererile depuse reprezintă granturi din partea Comisiei cu o valoare estimată de 123 de milioane EUR și împrumuturi din partea BEI cu o valoare estimată de 732 de milioane EUR[7]. Două propuneri din Franța au fost selectate pentru finanțare din partea Comisiei și incluse pe o listă de rezervă din cauza lipsei resurselor rămase în cadrul alocării de la bugetul național al Franței. Lista de rezervă va fi în vigoare până la încheierea primei cereri de propuneri din cadrul FISP (sfârșitul lunii decembrie 2025), când resursele financiare rămase vor fi furnizate fără cote naționale alocate în prealabil. Pentru a îmbunătăți eficiența, la 1 februarie 2024 cererea de propuneri din cadrul FISP a fost modificată pentru a clarifica faptul că cererile de proiecte depuse de statele membre pentru care a fost epuizat pachetul financiar național nu vor fi considerate

[6] Solicitanții transmit separat cereri de împrumut către BEI/intermediarul financiar; prin urmare, procesul de depunere a cererilor de împrumut se desfășoară în paralel cu cel de depunere a cererii de grant. Semnarea acordului de grant este condiționată de aprobarea împrumutului. A se vedea mai multe detalii în documentul privind cererea de propuneri din cadrul FISP: call-fiche_jtm-2022-2025-pslf_en.pdf (europa.eu).

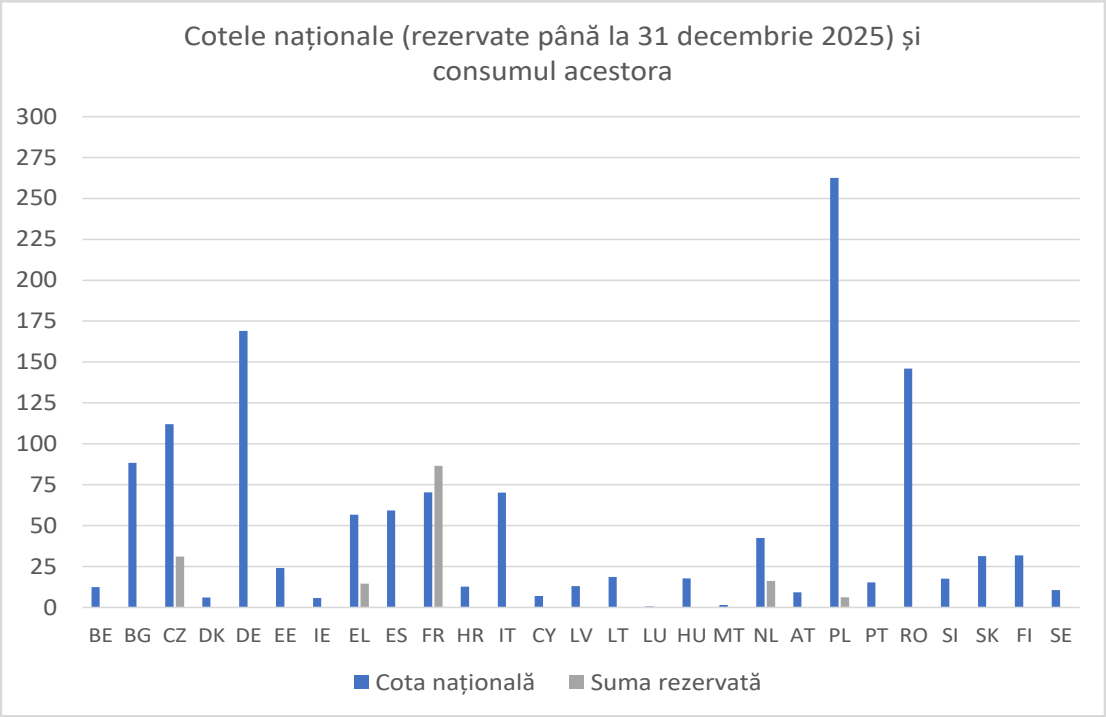
[7] Suma nu acoperă propunerile incluse pe lista de rezervă.

eligibile[8]. În plus, 10 propuneri au fost considerate inadmisibile din cauză că erau incomplete, o propunere (Franța) fiind neeligibilă deoarece pachetul financiar național în cadrul căruia a fost depusă era deja consumat (propunerea a fost transmisă după modificarea cererii de propuneri menționate mai sus). De asemenea, două propuneri (Franța, Irlanda) nu au fost selectate pentru finanțare deoarece nu îndeplineau criteriile de atribuire, iar o propunere, care a fost selectată pentru finanțare (Cehia), a fost retrasă de promotorul proiectului ca urmare a disponibilității altor surse de finanțare.

De la lansarea primei cereri de propuneri din cadrul FISP la 19 iulie 2022, au fost transmise în total 37 de propuneri, dintre care comitetul de evaluare a selectat 15 propuneri pentru finanțare (împrumuturile pentru unele dintre aceste propuneri sunt în curs de aprobare) și au fost semnate patru acorduri de grant pentru FISP (a se vedea mai multe detalii în secțiunea 2.2). Potrivit informațiilor furnizate în cadrul cererilor depuse, acestea reprezintă granturi din partea Comisiei cu o valoare estimată de 148 de milioane EUR și împrumuturi din partea BEI cu o valoare estimată de 863 de milioane EUR[9].

După încheierea termenelor de transmitere a propunerilor, unele dintre pachetele financiare naționale au fost utilizate integral (Franța) sau aproape integral (Suedia).

Figura 1 Cotele naționale (rezervate până la 31 decembrie 2025) și consumul acestora în funcție de granturile acordate sau în curs de evaluare[10]

Tabelul 1. Rezumatul evaluării propunerilor primite aferente cererii de propuneri din cadrul FISP.

	Numărul de propuneri transmise	**Numărul de propuneri admisibile și eligibile**	**Numărul de propuneri selectate pentru**	**Numărul de propuneri care au obținut un împrumut de**	**Observații**

[8] A se vedea detaliile din documentul privind cererea de propuneri din cadrul FISP: call-fiche_jtm-2022-2025-pslf_en.pdf (europa.eu).

[9] Suma nu acoperă propunerile incluse pe lista de rezervă.

[10] Alocările naționale reprezintă valori după revizuirea CFM 2021-2027.

			finanțare din partea Comisiei	**la BEI sau intermediarii acesteia**	
Termenul de transmitere a propunerilor – 19 octombrie 2022	3	1 (CZ)	1 (CZ)	0	Cererea CZ a fost retrasă de solicitant și transmisă din nou la 20 septembrie 2023 (al patrulea termen de transmitere a propunerilor)
Termenul de transmitere a propunerilor – 19 ianuarie 2023	1	0	0	0	-
Termenul de transmitere a propunerilor – 19 aprilie 2023	4	3 (EL, NL, SE)	2 (EL, SE)	2 (EL, SE)	Au fost semnate acorduri de grant pentru propunerile EL și SE. Punerea în aplicare a proiectelor este în desfășurare. Propunerea NL nu a îndeplinit cele două criterii de atribuire, însă a fost transmisă din nou la 20 septembrie 2023 (al patrulea termen de transmitere a propunerilor).
Termenul de transmitere a propunerilor – 20 septembrie 2023	15	5 (CZ, FR, NL)	5 (CZ, FR, NL)	1 (FR)	O propunere CZ, două propuneri FR și o propunere NL au fost selectate pentru finanțare din partea Comisiei. Evaluarea de către BEI este în desfășurare. A fost semnat un acord de grant pentru o propunere FR, iar punerea în aplicare a proiectului este în desfășurare.
Termenul de transmitere a propunerilor – 19 ianuarie 2024	6	6 (CZ, FR, PL)	5 (CZ, FR, PL)	1 (CZ, PL)	Două propuneri CZ au fost selectate pentru finanțare din partea Comisiei. O propunere CZ a fost retrasă de promotorul proiectului ca urmare a disponibilității altor surse de finanțare. Pentru celălalt proiect, procesul de semnare a acordului de împrumut este în

					desfășurare împreună cu intermediarul financiar al BEI. O propunere PL a fost selectată pentru finanțare din partea Comisiei, iar acordul de împrumut a fost semnat cu BEI. CINEA pregătește acordul de grant. Două propuneri FR au fost selectate pentru finanțare din partea Comisiei și incluse pe o listă de rezervă din cauza lipsei resurselor rămase în cadrul alocării de la bugetul național al FR. O propunere FR nu a îndeplinit cele două criterii de atribuire.
Termenul de transmitere a propunerilor – 17 aprilie 2024	8	7 (CZ, IE)	6 (CZ)	1 (CZ)	Cinci propuneri CZ au fost selectate pentru finanțare din partea Comisiei, iar procesul de semnare a acordurilor de împrumut este în desfășurare cu intermediarul financiar al BEI. O propunere CZ a fost selectată pentru finanțare din partea Comisiei, iar acordul de împrumut a fost semnat cu BEI. CINEA pregătește acordul de grant. Propunerea IE nu a îndeplinit unul dintre criteriile de atribuire.

Propunerile de proiecte selectate până în prezent pentru finanțare de către comitetul de evaluare privind FISP acoperă sectoare precum eficiența energetică, cultura, locuințele sociale, infrastructura de sănătate publică și infrastructura de mobilitate durabilă, încălzirea și răcirea centralizate, precum și reînnoirea și regenerarea urbană. În ceea ce privește tipul de sprijin solicitat, trei dintre propunerile

de proiecte sunt împrumuturi-cadru, cinci sunt proiecte autonome, iar două sunt împrumuturi intermediare solicitate.

Tabelul 2. Propuneri de proiecte selectate pentru finanțare prin intermediul granturilor

	Termenul de transmitere a propunerilor	**Regiune/teritoriu**	**Denumirea propunerii de proiect**	**Sector**	**Valoarea grantului solicitat (EUR)**	**Valoarea împrumutului solicitat (EUR)**
FR	20 septembrie 2023	Région Provence-Alpes-Côte d'Azur, Marsilia	*Extinderea liniei de tramvai sud-nord din Marsilia, etapa 1*	mobilitate durabilă	15 000 000	100 000 000
FR	20 septembrie 2023	Hauts de France (Nord Pas de Calais), Lille	*Metropola europeană Lille implicată în mobilitatea VERDE*	mobilitate durabilă	31 500 000	210 000 000
NL	20 septembrie 2023	Zuid-Limburg, Mijnwater	*Planul general de extindere a rețelei Mijnwater, etapa 1*	încălzire și răcire centralizate sustenabile	13 500 000	90 000 000
CZ	19 ianuarie 2024	Regiunea Ústí, Ústí nad Labem	*Transportul public în Ústí nad Labem*	mobilitate durabilă, eficiență energetică	430 612	1 722 449
PL	19 ianuarie 2024	Silezia, Dabrowa Górnicza	*Dezvoltarea durabilă a Dabrowa Górnicza*	eficiență energetică, mobilitate durabilă	2 784 793	11 139 173
CZ	17 aprilie 2024	Regiunea Ústí, Děčín	*Certificat de performanță energetică în Děčín*	eficiență energetică, gestionarea durabilă a apei	391 843	1 567 370
CZ	17 aprilie 2024	Regiunea Ústí, Děčín	*Renovarea părții istorice a Podmokly – etapa D*	regenerare urbană, mobilitate durabilă, turism durabil	581 624	2 326 498

CZ	17 aprilie 2024	Regiunea Ústí, Litvínov	*Construirea unei noi săli de înot în zona de agrement Koldům din Litvínov*	infrastructură socială	1 975 894	7 903 576
CZ	17 aprilie 2024	Regiunea Ústí, Ústí nad Labem	*Modernizarea anumitor părți ale infrastructurii feroviare din regiunea Ústí nad Labem*	mobilitate durabilă	2 348 773	9 395 092
CZ	17 aprilie 2024	Regiunea Ústí, Postoloprty	*Piața Păcii din Postoloprty*	turism durabil, regenerare urbană	535 714	2 142 857
CZ	17 aprilie 2024	Moravia-Silezia, Ostrava	*Camere pentru studenți – Universitatea din Ostrava – creșterea calității și extinderea capacității de locuințe la prețuri accesibile pentru studenți*	educație, infrastructură socială	3 007 428	12 029 713

2.2. Primele proiecte finanțate prin FISP

Tabelul 3. Prezentarea proiectelor în cazul cărora care au fost semnate acorduri de grant pentru FISP

Tranziția socioeconomică a Macedoniei de Vest[11]				
Regiune vizată de tranziția justă	**Termenul de transmitere a propunerilor**	**Descrierea proiectului**	**Buget**	**Durata proiectului**
Macedonia de Vest (EL)	19 aprilie 2023	Proiectul este un împrumut-cadru coordonat de regiunea Macedonia de Vest. Acesta reunește 15 proiecte din șase municipalități (Argos Orestikou, Kozani, Kastoria, Florina, Eordaia și Grevena) care vizează: ▪ 8 – eficiență energetică ▪ 1 – infrastructura rutieră ▪ 2 – asistență medicală ▪ 1 – cultură ▪ 1 – turism	**Costuri totale:** 81 de milioane EUR (100 %) **Împrumut din partea BEI:** 59 de milioane EUR (72 %) **Grant în cadrul**	**Semnarea acordului de grant: 23 octombrie 2023** **Data de începere: 1 noiembrie 2023**

[11] Comunicat de presă - Tranziția socioeconomică a Macedoniei de Vest: Tranziția către un viitor mai ecologic al Macedoniei de Vest este primul proiect sprijinit de facilitatea de împrumut pentru sectorul public a Uniunii Europene - Comisia Europeană (europa.eu).

		Economii de emisii preconizate: 8 650 de tone metrice de CO_2 pe an **Performanța energetică preconizată:** clasa energetică A conform certificatului de performanță energetică; economii de energie de 60-97 % **Numărul preconizat de locuri de muncă care vor fi create:** 200 de locuri de muncă.	**FISP:** 15 milioane EUR (18 %) **Finanțare proprie:** 8 milioane EUR (10 %)	**Durată: 36 de luni**
Infrastructurile de mobilitate durabilă pentru servicii calitative și cu emisii scăzute (SMILES)[12]				
Regiune vizată de tranziția justă	**Termenul de transmitere a propunerilor**	**Descrierea proiectului**	**Buget**	**Durata proiectului**
Regiunea Ținuturile Loarei (FR)	20 septembrie 2023	Proiectul constă în realizarea unei infrastructuri de transport durabil în Nantes prin: ▪ modernizarea și renovarea a trei linii de tramvai; ▪ reînnoirea parcului de tramvaie (46 de vehicule noi); ▪ construirea unui centru tehnic și operațional și a unui nod multimodal de relee/schimb; ▪ dezvoltarea a 38 km de piste pentru biciclete. Rezultatele proiectului vor îmbunătăți performanța și calitatea rețelei de tramvaie, vor dezvolta transportul intermodal, vor diversifica oferta de transport public și vor reduce aglomerările din traficul rutier. **Economii de emisii preconizate:** 21 000 de tone metrice de CO_2 pe an **Numărul preconizat de locuri de muncă care vor fi create:** 106 locuri de muncă **Numărul preconizat de persoane implicate în proiect**: 672 420.	**Costuri totale:** 388 de milioane EUR (100 %) **Împrumut din partea BEI:** 200 de milioane EUR (52 %) **Grant în cadrul FISP:** 30 de milioane EUR (8 %) **Finanțare proprie:** 158 de milioane EUR (40 %)	**Semnarea acordului de grant: 2 aprilie 2024** **Data de începere: 1 mai 2024** **Durată: 60 de luni**
Locuințe durabile și la prețuri accesibile pentru noua industrie și societate verde (SHERIS)[13]				
Regiune vizată de tranziția justă	**Termenul de transmitere a propunerilor**	**Descrierea proiectului**	**Buget**	**Durata proiectului**
Västerbotten (SE)	19 aprilie 2023	Proiectul va aborda nevoia din ce în ce mai mare de locuințe din municipiul Skellefteå prin furnizarea de sprijin pentru construirea unui număr de șapte complexe de locuințe cu aproximativ 750 de locuințe la prețuri accesibile și eficiente din punct de vedere energetic. Programul privind locuințele va viza în principal lucrătorii care își desfășoară activitatea la noua	**Costuri totale:** 142 de milioane EUR **Împrumut din partea BEI:** 71 de	**Semnarea acordului de grant: 5 aprilie 2024** **Data de începere: 1 ianuarie 2023**

[12] Comunicat de presă privind proiectul SMILES: Mobilitatea verde din Nantes primește un impuls datorită sprijinului din partea UE - Comisia Europeană (europa.eu).

[13] Locuințe durabile și la prețuri accesibile pentru sprijinirea creșterii verzi în Suedia – Comisia Europeană (europa.eu).

		fabrică de baterii pentru vehicule electrice a producătorului Northvolt, precum și studenții, refugiații și persoanele cu venituri mici sau cu nevoi speciale. **Performanța energetică preconizată:** cu 20 % mai mare decât standardele pentru construcții din Suedia **Numărul preconizat de locuri de muncă care vor fi create:** 1 000 de locuri de muncă **Numărul preconizat de persoane implicate în proiect**: 44 000.	milioane EUR (50 %) **Grant în cadrul FISP:** 11 milioane EUR (8 %) **Finanțare proprie:** 60 de milioane EUR (42 %)	**Durată: 60 de luni**
Sală de concerte în Ostrava[14]				
Regiune vizată de tranziția justă	**Termenul de transmitere a propunerilor**	**Descrierea proiectului**	**Buget**	**Durata proiectului**
Regiunea Moravia-Silezia (CZ)	20 septembrie 2023	Proiectul are ca obiect construcția sălii de concerte din Ostrava cu o acustică la nivel mondial și cu o capacitate de până la 1 300 de locuri. Acest proiect va sprijini dezvoltarea infrastructurii culturale și va contribui la revitalizarea orașului Ostrava, un fost oraș minier care menține în continuare producția tradițională de oțel. Realizarea unui nou loc cultural va spori atractivitatea orașului atât pentru locuitorii săi, cât și pentru vizitatori și va facilita transformarea socioeconomică a regiunii. **Performanța energetică preconizată:** clasa energetică B conform certificatului de performanță energetică **Surse regenerabile de energie care vor utilizate în cadrul proiectului**: aproximativ 392 de panouri fotovoltaice; 125 de puțuri geotermale **Numărul preconizat de persoane implicate în proiect**: 151 200.	**Costuri totale:**116 milioane EUR **Împrumut din partea BEI:** 84 de milioane EUR (73 %) **Grant în cadrul FISP:** 21 de milioane EUR (18 %) **Finanțare proprie:** 10,5 milioane EUR (9 %)	**Semnarea acordului de grant: 16 iulie 2024** **Data de începere: 19 iulie 2024** **Durată: 52 de luni**

2.3. Propuneri de proiecte potențiale

Pe baza schimburilor cu BEI și cu alte părți interesate din cadrul FISP, sunt în curs de pregătire propuneri de proiecte din șase state membre și ar putea fi transmise la următoarele termene de transmitere a propunerilor aferente cererilor de propuneri din cadrul FISP. Aceste propuneri de proiecte potențiale se referă la sectoare precum energia din surse regenerabile, eficiența energetică, infrastructura de sănătate publică și alte sectoare care sunt în concordanță cu PTTJ aprobate. Comisia estimează că acestea ar reprezenta granturi în valoare de peste 100 de milioane EUR.

[14] Construcția sălii de concerte în orașul Ostrava din Cehia beneficiază de sprijin european în valoare de 105 milioane EUR – Comisia Europeană (europa.eu).

În plus, cererea de sprijin în cadrul facilității poate fi observată în statele membre care și-au utilizat deja alocările naționale. Propunerile din partea acestor state membre pot fi transmise după lansarea celei de a doua cereri de propuneri din cadrul FISP (și anume după data de 31 decembrie 2025).

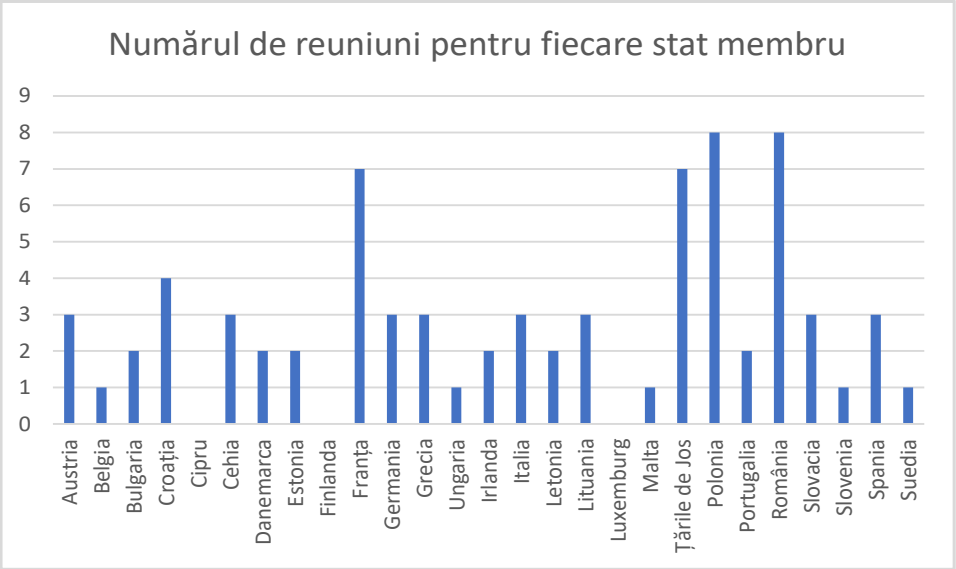
3. ACTIVITĂȚI DE COMUNICARE

Comisia, cu sprijinul CINEA și al BEI, continuă să sporească gradul de informare a publicului cu privire la facilitate. Acțiunile comune întreprinse de către Comisie, BEI și CINEA în perioada 1 septembrie 2023-30 iulie 2024 au avut ca rezultat:

- 20 de reuniuni cu autoritățile publice de la nivel național, regional și local;
- trei reuniuni cu băncile și instituțiile naționale de promovare;
- patru reuniuni cu părți interesate interne (Grupul de lucru pentru măsuri structurale și regiuni ultraperiferice) și externe (CES, Bankwatch);
- prezentarea FISP în cadrul a șapte evenimente tematice (prezentări, sesiuni de întrebări și răspunsuri, standuri dedicate facilității). Printre acestea se numără, Săptămâna europeană a regiunilor și orașelor (10 octombrie 2023), Președinția cehă a evenimentului Grupului de la Vișegrad „De la regiunile carbonifere la viitorul tranziției juste” organizat la Ústí nad Labem (11 octombrie 2023), Forumul de investiții al Convenției primarilor (25 octombrie 2023), Ecomondo (7-10 noiembrie 2023), colțul pentru cafea dedicat FISP în cadrul Conferinței privind Platforma pentru o tranziție justă (16-17 aprilie 2024), Săptămâna verde a UE (29-30 mai 2024) și Săptămâna europeană a energiei durabile (11-13 iunie 2024);
- reuniunea de lansare a proiectului elen în Macedonia de Vest, Grecia (5-7 martie 2024), ceremonia de semnare a acordurilor de grant pentru proiectul suedez, organizată la Bruxelles (10 aprilie 2024) și ceremonia inovatoare pentru sala de concerte din Ostrava, Cehia (19 iulie 2024);
- 82 de postări, comunicate de presă și alte articole publicate în diverse buletine informative, site-uri web și pe platformele de comunicare socială;
- publicarea de materiale video promoționale[15] și de tutoriale video[16] privind FISP;
- publicarea unui număr de 76 de întrebări frecvente pe portalul de finanțare și licitații al UE.

[15] Facilitatea de împrumut pentru sectorul public din cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă (youtube.com).
[16] https://youtu.be/_bgPXkIKU04

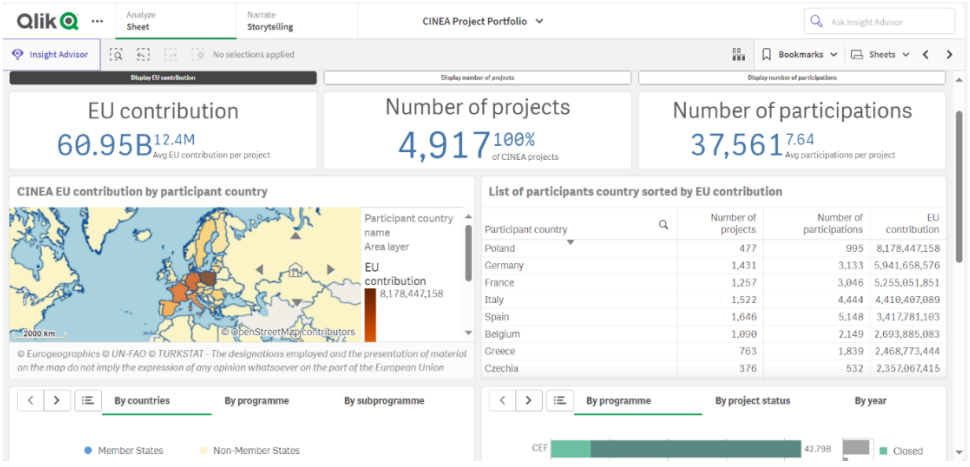
Figura 2 . Evenimente la nivelul fiecărui stat membru

Toate statele membre au fost abordate și li s-a oferit posibilitatea de a beneficia de o sesiune de informare cu privire la FISP[17]. De la începutul punerii în aplicare a FISP, au fost organizate în total 110 reuniuni, dintre care 66 de reuniuni cu statele membre și 36 de reuniuni cu părți interesate interne și externe; facilitatea a fost prezentată în cadrul a 28 de evenimente tematice, iar 161 de postări și articole de pe platformele de comunicare socială, inclusiv comunicate de presă, au fost publicate în diverse buletine informative și pe site-uri tematice, precum și pe platformele de comunicare socială. În plus, au fost publicate două broșuri și patru materiale video.

În plus, CINEA publică un tablou de bord public online care cuprinde toate programele pe care le gestionează, inclusiv FISP[18]. Tabloul de bord conține informații actualizate cu privire la proiectele sprijinite în cadrul fiecărui program, referințe încrucișate între acestea și extragerea de date în vederea unei eventuale reutilizări.

Figura 3. Tabloul de bord public online al CINEA cu o prezentare generală a proiectelor din cadrul FISP

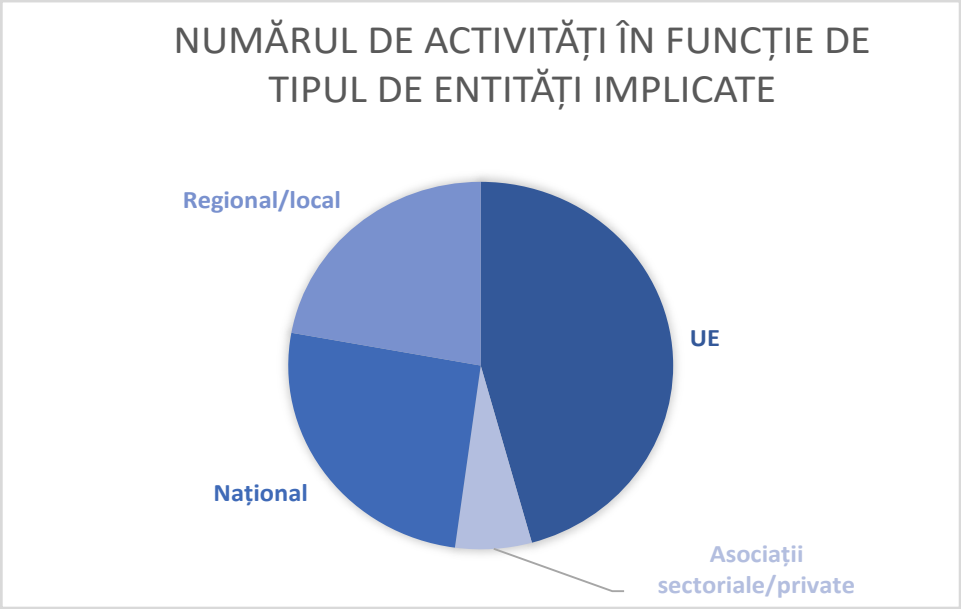
În plus, întrucât facilitatea este disponibilă pentru organismele de drept privat cărora li s-a încredințat o misiune de serviciu public, Comisia s-a adresat diferitelor organizații sectoriale, printre

[17] Reprezentanțele Ciprului, Finlandei și Luxemburgului nu și-au exprimat interesul de a organiza o reuniune dedicată facilității.

[18] Portofoliul de proiecte al CINEA - Pagina de întâmpinare |. Fișa - Qlik Sense (europa.eu).

care cele care reprezintă entități din domeniile culturii, încălzirii și răcirii centralizate, operatorilor de sisteme de distribuție, sănătății, educației, căilor ferate, infrastructurii sociale și gestionării deșeurilor. Au fost organizate în total nouă reuniuni cu organizații precum E.DSO, Lifelong learning Platform, Euroheat&Power, Municipal Waste Europe, CER și EIM și cu membri ai Housing Europe.

Figura 4. Tipul entităților implicate

4. PROGRESELE ÎNREGISTRATE ȘI CALEA DE URMAT

4.1. Provocări

După doi ani de la publicarea primei cereri de propuneri din cadrul FISP, s-a observat un nivel redus de absorbție, având în vedere că lansarea sa a coincis cu programarea altor fonduri (și anume Fondul pentru o tranziție justă, Fondul european de dezvoltare regională[19], Fondul de coeziune[20] sau Mecanismul de redresare și reziliență[21]) care oferă finanțare pentru proiecte similare în condiții mai atractive (o proporție mai mare a finanțării sub formă de granturi în cadrul bugetului total alocat proiectelor). În plus, s-a recunoscut că punerea în aplicare a FISP ar putea varia foarte mult de la un stat membru la altul, în funcție de parametri precum volumul surselor alternative de finanțare disponibile la nivel național, disponibilitatea unor proiecte mature, nivelul variat al strategiilor pentru o tranziție justă și abordarea diferită a instrumentelor bazate pe datorie.

Majoritatea constrângerilor cu care se confruntă facilitatea, detaliate în cel de al doilea raport anual privind punerea în aplicare a facilității[22], persistă. Acesta este în special cazul statelor membre cu cele mai mari pachete financiare naționale (Germania, Polonia, România), în care nu s-a depus niciun proiect sau au fost depuse foarte puține proiecte. Factorii specifici care au fost identificați ca provocând o absorbție lentă în aceste state membre sunt detaliați în continuare:

- alocările naționale din cadrul facilității de împrumut pentru sectorul public respectă Regulamentul FTJ. În consecință, statele membre cu cele mai mari alocări sunt același în cazul ambelor instrumente. Prin urmare, aceste state pun accentul în mod prioritar pe cheltuirea fondurilor disponibile în cadrul FTJ, având în vedere timpul limitat pentru absorbția fondurilor sale[23]. În plus, FTJ oferă o proporție mai mare de finanțare sub formă de granturi în cadrul bugetelor totale alocate proiectelor (Germania, Polonia, România);

- unele state membre sunt, de regulă, cei mai mari beneficiari ai altor fonduri, prin urmare capacitatea lor de a pune în aplicare resurse suplimentare este limitată (Polonia, România);

- există o finanțare mai atractivă și mai accesibilă din resurse naționale (Germania);

- nivelul datoriei micilor beneficiari face dificilă utilizarea instrumentelor bazate pe datorie (Polonia) sau reglementările naționale privind datoria publică îi împiedică pe beneficiarii eligibili să solicite împrumuturi.

O analiză și o evaluare mai detaliate ale provocărilor întâmpinate în cursul punerii în aplicare a facilității vor fi efectuate în cadrul evaluării la jumătatea perioadei a FISP, care trebuie efectuată până în iunie 2025 (a se vedea secțiunea 4.4).

---

19 Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) (europa.eu).

20 Fondul de coeziune (europa.eu).

21 Mecanismul de redresare și reziliență (europa.eu).

22 A se vedea mai multe detalii în secțiunea 4.1 din cel de al doilea raport privind punerea în aplicare a FISP.

23 Bugetul Fondului pentru o tranziție justă este format din resurse care provin din CFM și din Instrumentul european de redresare sau „NextGenerationEU” (NGEU). În cadrul programelor adoptate ale FTJ, resursele NGEU sunt concentrate în angajamentele bugetare pentru anii 2022 și 2023, în timp ce resursele CFM sunt repartizate de-a lungul perioadei cuprinse între 2021 și 2027. Prin urmare, 70 % din bugetul FTJ este concentrat în primele două tranșe anuale. Comisia va dezangaja sumele care nu au fost utilizate pentru prefinanțare sau pentru care nu a fost depusă o cerere de plată până la data de 31 decembrie a celui de al treilea an calendaristic care urmează anului angajamentelor bugetare, potrivit așa-numitei reguli „N + 3”; mai multe informații despre FTJ sunt disponibile accesând următorul link: Inforegio – Fondul pentru o tranziție justă (europa.eu).

Astfel cum s-a explicat în secțiunea 1.1, FISP a fost inclusă în revizuirea CFM 2021-2027, ceea ce a dus la o reducere a bugetului disponibil în cadrul facilității. Cotele naționale din cadrul FISP sunt calculate proporțional cu bugetul său total disponibil pentru granturi și, prin urmare, au fost, de asemenea, revizuite în sens descrescător. Revizuirea a accelerat consumul anumitor cote naționale în cazul cărora cererea pentru FISP a crescut (Franța, Suedia). În medie, în cadrul proiectelor selectate pentru acordarea de sprijin din FISP s-a solicitat un grant în valoare de 9 milioane EUR. Prin extrapolare, reducerea cu 150 de milioane EUR a bugetului FISP ar reduce cu 16 sau 17 numărul de proiecte care ar putea beneficia de sprijin în cadrul FISP.

4.2. Puncte forte

În pofida acestor provocări, s-a concretizat un interes semnificativ pentru FISP. Acesta este în special cazul Franței, unde FISP a contribuit la acoperirea nevoilor de finanțare care nu au beneficiat de sprijin din partea altor programe de finanțare ale UE. În plus, a fost transmis un număr mare de propuneri și se așteaptă în continuare să fie transmise propuneri și din partea Republicii Cehe. Posibilele motive pentru nivelul ridicat de absorbție în Republica Cehă pot fi explicate prin posibilitatea de a finanța investiții mai mici prin intermediul finanțării intermediate prevăzute de acordul semnat între BEI și Banca Națională de Dezvoltare a Cehiei, prin disponibilitatea asistenței tehnice pentru promovarea facilității, precum și prin disponibilitatea generală a țării de a absorbi fondurile din cadrul Mecanismului pentru o tranziție justă. Au fost prezentate proiecte suplimentare de către solicitanți din Grecia, Țările de Jos, Irlanda, Polonia și Suedia și se așteaptă în continuare prezentarea și a altor proiecte înainte de încheierea actualei cereri de propuneri în 2025.

În ceea ce privește cea de a doua cerere de propuneri din cadrul FISP, care va fi lansată în 2026, se preconizează creșterea în continuare a nivelului de absorbție pe măsură ce alte surse de finanțare care oferă condiții mai bune vor fi programate sau epuizate și gradul de familiarizare cu instrumentul va continua să crească. În special, programele UE sprijinite prin intermediul NextGenerationEU se confruntă cu anumite constrângeri legate de timp. În plus, cea de a doua cerere de propuneri din cadrul FISP nu va mai fi limitată de cotele naționale; prin urmare, (i) statele membre care și-au epuizat sau se preconizează că își vor epuiza cotele naționale până la sfârșitul anului 2025 pot continua să utilizeze facilitatea, beneficiind de mai mult timp pentru planificare în raport cu momentul lansării instrumentului; (ii) statele membre cu cele mai mici cote naționale vor avea acum un stimulent suplimentar pentru a utiliza facilitatea, întrucât grantul solicitat nu se va mai limita la cuantumul stabilit în cadrul cotelor naționale. Astfel, FISP va putea să deservească mai bine regiunile cu cea mai mare cerere și cu proiecte mature.

În plus, după doi ani de la lansarea cererii de propuneri în cadrul FISP, s-a confirmat faptul că un stimulent clar pentru utilizarea împrumuturilor din partea BEI de către entitățile din sectorul public în vederea sprijinirii investițiilor publice în regiunile aflate în tranziție climatică îl reprezintă componenta de grant a FISP. Facilitatea oferă condiții atractive de împrumut în comparație cu instrumentele disponibile de obicei pe piață. Acest lucru este deosebit de relevant pentru depășirea constrângerilor economice generate de criza economică provocată de pandemia de COVID-19 și de consecințele economice actuale ale războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei.

4.3. Acțiunile întreprinse de Comisie pentru abordarea provocărilor

S-a observat o tendință pozitivă în ceea ce privește gradul de informare al potențialilor beneficiari cu privire la FISP. Această tendință este ilustrată în primul rând de nivelul de absorbție al facilității și de rezerva sa de proiecte în curs de dezvoltare, dar și de numărul tot mai mare de promotori de proiecte care se adresează Comisiei cu întrebări specifice privind FISP. Pentru a sprijini această tendință, Comisia a elaborat materiale informative suplimentare și și-a continuat campania de comunicare și de informare a publicului.

În plus, Comisia și BEI au depus eforturi comune pentru a facilita accesibilitatea FISP pentru beneficiarii și proiectele mai mici, precum și pentru a crește numărul de împrumuturi intermediate de băncile și instituțiile naționale de promovare, prin revizuirea normelor existente. În primul rând, valoarea minimă a împrumutului intermediat a fost redusă în cadrul unui acord între Comisie și BEI de la 3 milioane EUR la 1 milion EUR începând din septembrie 2023[24]. În al doilea rând, se preconizează eliminarea limitării incluse în acordul administrativ referitor la implicarea băncilor și instituțiilor naționale de promovare în punerea în aplicare a FISP în calitate de intermediari financiari ai BEI[25]. În concordanță cu aceste eforturi, primele proiecte legate de împrumuturile intermediate au fost prezentate în cadrul cererii de propuneri privind FISP, cu implicarea Băncii Naționale de Dezvoltare a Cehiei.

4.4. Lucrări pregătitoare pentru evaluarea la jumătatea perioadei a FISP

În conformitate cu articolul 17 din Regulamentul FISP, Comisia trebuie să efectueze o evaluare intermediară pentru a analiza punerea în aplicare a facilității și capacitatea sa de a atinge obiectivele stabilite la articolul 3 din Regulamentul FISP până la 30 iunie 2025.

Scopul evaluării este de a trage învățăminte care ar putea fi utilizate pentru a îmbunătăți performanța FISP în perioada de punere în aplicare rămasă. Evaluarea va viza componenta de grant a facilității de la data intrării în vigoare, în 2021, a Regulamentului FISP în cele 27 de state membre până la cele mai recente informații disponibile.

În vederea pregătirii documentului de lucru al serviciilor Comisiei privind evaluarea intermediară, se vor desfășura următoarele etape care vor servi drept bază:

i. o evaluare a FISP care va fi efectuată la nivel intern de către Comisie;

ii. un studiu pentru colectarea de date concrete, axat pe aspecte legate de punerea în aplicare, asistența tehnică, coerența, sinergiile cu alte instrumente de finanțare ale UE și naționale, valoarea adăugată europeană și alte teme.

Exercițiul de evaluare a fost inițiat la începutul anului 2024 și va continua pe tot parcursul calendarului de pregătire a evaluării. În aprilie 2024, Comisia a semnat un contract cu T33 srl și Prognos AG pentru realizarea studiului.

5. ASISTENȚĂ TEHNICĂ

Serviciile de consultanță ale BEI sunt disponibile în cadrul Platformei de consiliere InvestEU pentru pregătirea, dezvoltarea și punerea în aplicare a proiectelor eligibile[26]. Până la sfârșitul lunii iulie 2024, în Bulgaria, Cipru, Grecia, Franța, România, Spania și Suedia s-a acordat asistență consultativă privind FISP[27].

Serviciul de sprijin a fost evaluat și adaptat la nevoile specifice ale promotorilor individuali de proiecte și a variat de la orientări generale în ceea ce privește identificarea proiectelor adecvate și sprijin în amonte pentru pregătirea programelor de investiții la consultanță pentru dezvoltarea de proiecte și sprijin privind cererile de granturi în cadrul FISP. În plus, BEI a fost implicată în diferite activități de identificare și sprijinire a proiectelor care ar putea beneficia de finanțare în cadrul FISP.

---

[24] A se vedea modificarea cererii de propuneri din cadrul FISP, introdusă la 25 septembrie 2023.

[25] Comisia și BEI pregătesc o modificare a acordului administrativ dintre cele două părți.

[26] A se vedea mai multe detalii în secțiunea 2.1.4 din primul raport privind punerea în aplicare a FISP și în secțiunea 2.2 din cel de al doilea raport privind punerea în aplicare a FISP.

[27] Unele dintre activitățile de consultanță din Cipru, Grecia și Franța au fost lansate înainte de instituirea FISP și, prin urmare, au fost finanțate din alte surse, cum ar fi Platforma europeană de consiliere în materie de investiții (Grecia) și componenta pentru infrastructură durabilă a Platformei de consiliere InvestEU (Cipru și Franța).

Pe baza acestei experiențe inițiale și pentru a sprijini necesitatea de a dezvolta o cerere de sprijin privind FISP în viitor (a se vedea secțiunea 4.1), BEI intenționează să înregistreze progrese în ceea ce privește activitățile de consultanță de-a lungul a cinci direcții de lucru:

i. **consultanță directă** pentru promotorii individuali și debitorii de împrumuturi pentru investiții de sine stătătoare, printr-un spectru larg de servicii de consultanță în etapele de pregătire și de punere în aplicare, inclusiv asistență cu privire la cererile de grant;

ii. **sprijin pentru consolidarea capacităților** furnizat instituțiilor nebancare, care acționează de obicei ca agregatori de proiecte de dimensiuni mai mici, în vederea dezvoltării capacității administrative și operaționale de a examina, selecta, clasifica în ordinea priorităților, monitoriza sau coordona în mod eficace o serie de subproiecte;

iii. **consultanță „indirectă”** pentru beneficiarii finali ai împrumuturilor intermediate sau ai împrumuturilor-cadru prin intermediul unor pachete de sprijin standardizate, menite să sporească soliditatea propunerilor și nivelul de conformitate cu politicile de creditare aplicabile;

iv. **consultanță în materie de dezvoltare a pieței** la nivelul statelor membre pentru a identifica cererea potențială de sprijin din cadrul FISP și pentru a stabili dacă produsele financiare disponibile în cadrul FISP sunt adecvate;

v. **examinare, evaluare și diseminare** pentru a promova utilizarea facilității, pentru a identifica și a acorda prioritate proiectelor adecvate și pentru a oferi orientări generale cu privire la cererile de granturi în cadrul FISP.

În plus față de serviciile oferite de BEI prin intermediul Platformei de consiliere InvestEU, Comisia a asigurat servicii de consultanță la cererea Cehiei, Greciei și Slovaciei, în vederea informării publicului cu privire la facilitate și a identificării și elaborării unor propuneri de proiecte. Asistența tehnică pentru Cehia este furnizată de Comisie, iar sprijinul acordat Slovaciei este asigurat în cadrul Instrumentului de sprijin tehnic (IST)[28]. O gamă largă de servicii sunt furnizate în temeiul ambelor contracte, care includ, printre altele, acțiuni de informare a publicului și de mobilizare a potențialilor beneficiari din regiunile vizate de PTTJ, precum și examinarea unor idei de proiecte.

Grecia beneficiază de un sprijin mai amplu în cadrul IST pentru punerea în aplicare a tuturor celor trei piloni ai Mecanismului pentru o tranziție justă. În plus, Grecia a solicitat sprijin disponibil în cadrul JTP Groundwork[29] pentru identificarea proiectelor și pregătirea ulterioară a unor propuneri de proiecte care să fie prezentate pentru obținerea de finanțare din cadrul FISP în regiunea Peloponez.

Comisia și BEI participă la monitorizarea punerii în aplicare a misiunilor de consultanță pentru a asigura complementaritatea lor cu alte activități de consultanță din statele membre beneficiare.

6. ETAPELE URMĂTOARE

Comisia, în coordonare cu CINEA și BEI, va continua să informeze publicul cu privire la facilitate pentru a se asigura că potențialii solicitanți înțeleg ceea ce oferă aceasta și sunt în măsură să solicite sprijin. În special, pe tabloul de bord public al CINEA vor fi puse la dispoziție informații mai detaliate cu privire la proiectele sprijinite prin intermediul FISP[30].

28 Instrumentul de sprijin tehnic (IST) (europa.eu).
29 Inforegio - Fondul pentru o tranziție justă (europa.eu).
30 Qlik Sense (europa.eu).

În cadrul mandatului său privind Platforma de consiliere InvestEU, BEI va continua punerea în aplicare a FISP prin identificarea și examinarea proiectelor potențiale, prin furnizarea de consultanță promotorilor de proiecte și autorităților relevante, precum și prin reuniuni și evenimente specifice la nivelul UE, la nivel național și la nivel regional. De asemenea, statele membre pot primi în continuare sprijin prin intermediul IST pentru punerea în aplicare a FISP.

O a doua cerere de propuneri va fi lansată în 2026, în conformitate cu Regulamentul FISP.

În final, Comisia va finaliza evaluarea la jumătatea perioadei a FISP, care va fi transmisă Consiliului și Parlamentului European până la 30 iunie 2025.

7. CONCLUZII

Facilitatea de împrumut pentru sectorul public este un instrument care urmărește să asigure realizarea unei tranziții către o economie neutră din punct de vedere climatic într-un mod just și durabil din punct de vedere social, având în vedere rolul esențial al sectorului public în abordarea disfuncționalităților pieței.

Gama largă de sectoare pe care facilitatea le poate sprijini, cum ar fi eficiența energetică, locuințele sociale și la prețuri accesibile și mobilitatea durabilă, în combinație cu valoarea finanțării disponibile, o fac relevantă pentru realizarea obiectivelor climatice ale Uniunii pentru 2030 și a obiectivului Uniunii privind neutralitatea climatică până în 2050, asigurându-se, în același timp, că nicio persoană și nicio regiune nu sunt lăsate în urmă.

S-au scurs doi ani de la lansarea primei cereri de propuneri din cadrul FISP și numărul propunerilor de proiecte eligibile transmise a fost din ce în ce mai mare, numeroase proiecte potențiale fiind în pregătire. Evaluarea intermediară a FISP, care urmează să fie finalizată înainte de 30 iunie 2025, va colecta date care vor permite formularea unor concluzii suplimentare cu privire la stadiul punerii în aplicare a facilității.

Până la 30 iulie 2024, comitetul de evaluare privind FISP a selectat propuneri de proiecte reprezentând granturi cu o valoare estimată de aproximativ 148 de milioane EUR și împrumuturi cu o valoare estimată de aproximativ 863 de milioane EUR oferite de BEI. Au fost semnate patru acorduri de grant și a început punerea în aplicare a proiectelor corespunzătoare.